

مطالعه پراکنش کرم میوه‌خوار خرما *Batrachedra amydraula* Meryrick در استان خوزستان با استفاده از مدل ژئواستاتستیکی (Lep.: Batrachedridae)

مسعود لطیفیان^{۱*}، ابراهیم سلیمان نژادیان^۲

۱- موسسه تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری کشور، اهواز
۲- گروه گیاهپزشکی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید چمران اهواز

چکیده

کرم میوه‌خوار خرما، *Batrachedra amydraula*، یکی از مهمترین آفات خرما در استان خوزستان می‌باشد. در این تحقیق طی سال‌های ۱۳۸۲-۱۳۸۴ از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای یا ناحیه‌ای برای بررسی مدل ژئواستاتستیکی پراکنش آن استفاده شد. محل‌های نمونه‌برداری شامل ۶۵ پلات از طول جغرافیایی حداقل ۲۹/۵۹ تا حداکثر ۳۲/۰۸ و عرض جغرافیایی حداقل ۴۸/۸ تا حداکثر ۵۰/۱۰ در استان خوزستان واقع گردیده‌اند. واریوگرافی پراکنش شدت آسیب آفت در مناطق مختلف مورد مطالعه بر اساس مدل‌های کروی، نمایی، خطی، خطی تاسیل و گوسی برازش گردید و بر اساس آن نقشه کریجینگ پراکنش آن ترسیم شد. نتایج نشان داد که مدل واریوگرافی پراکنش کرم میوه‌خوار در طی سه سال به حالت نمایی برازش مناسب‌تری نسبت به سایر مدل‌ها نشان می‌دهد. میزان اثر قطعه‌ای مدل نیز به ترتیب سه سال ۰/۵۲، ۰/۴۳ و ۰/۴۷ به‌دست آمد که بیان‌کننده کم بودن خطای برآورد شدت آسیب آفت در فواصل کمتر از حد فاصله نمونه‌برداری می‌باشد. دامنه موثر واریوگرام به ترتیب در سه سال معادل ۲۳۹/۵، ۲۲۸/۲ و ۳۵۴/۸ کیلومتر است که در فواصل بیشتر از این حد کمترین همبستگی بین داده‌های شدت آسیب آفت باقی می‌ماند. آستانه مدل به ترتیب معادل ۱/۰۴۷، ۰/۸۵۵ و ۱/۱۵۲ می‌باشد که نشان دهنده نسبت پوشش ناحیه از جمعیت آفت در سال‌های انجام تحقیق است. نتایج این تحقیق می‌تواند روشی دقیق، آسان و کم‌هزینه برای ارزیابی شدت آسیب کرم میوه‌خوار خرما در مدیریت تلفیقی آن ارائه نماید.

واژه‌های کلیدی: خرما، کرم میوه‌خوار، پراکنش مکانی، ژئواستاتستیک، خوزستان

*نویسنده رابط، پست الکترونیکی: Masoudlatifian@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله (۸۷/۱۱/۱۴) - تاریخ پذیرش مقاله (۸۸/۱/۲۵)

